

ҚАЗАҚСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ПРЕМЬЕР-МИНИСТРІ



ПРЕМЬЕР-МИНИСТР
РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН

010000, Астана қаласы, Үкімет үйі

010000, город Астана, Дом Правительства

№ _____

**Қазақстан Республикасы
Парламенті Мәжілісінің
депутаттарына**

2023 жылғы 27 маусымдағы № ДС-271

Құрметті депутаттар!

Қазақстандағы отбасыларды, әйелдерді, балалар мен жастарды қолдау жөніндегі депутаттық сауалыңызды қарап, мынаны хабарлаймын.

Отбасыларды, әйелдерді, балалар мен жастарды қолдау жөніндегі шараларға қатысты

Қазіргі уақытта Қазақстан Республикасындағы 2030 жылға дейінгі отбасылық және гендерлік саясат тұжырымдамасы¹ және Қазақстан Республикасы мемлекеттік жастар саясатының 2023 – 2029 жылдарға арналған тұжырымдамасы² іске асырылуда, онда отбасы институтын нығайту және дәстүрлі отбасылық құндылықтарды дәріптеу жөніндегі бағыттар айқындалған, сондай-ақ орталық және жергілікті атқарушы органдардың, азаматтық қоғам және бизнес институттарының осы саланы дамытудағы құзыреті мен жауапкершілік аймағын нақтылайтын ведомствоаралық өзара іс-қимыл моделі бекітілді.

Отбасын қолдау, отбасылық жанжалдарды шешу және балалары бар әйелдерге уақытша тұру орталықтарының желісін кеңейту бойынша жұмыс жалғасуда, бүгінде 68 Орталық өз жұмысын жүзеге асыруда.

Анықтама ретінде: 2021 жылы - 31 Отбасын қолдау орталығы, 2022 жылы - 37 орталық ашылды, 2025 жылға дейін 143 орталық ашу жоспарлануда.

Отбасын қолдау орталықтары азаматтардың жекелеген санаттарына (көп балалы, мүгедектігі бар адамдарға, толық емес және аз қамтылған отбасыларға, мүмкіндігі шектеулі балаларды тәрбиелеп отырған ата-аналарға) «бір терезе» қағидаты бойынша психологиялық, әлеуметтік және заң тұрғысынан көмек көрсетеді, сонымен бірге отбасы институтын нығайтуға бағытталған жан-жақты қолдауды ұсынады.

Анықтама ретінде: жалпы алғанда соңғы 4 жылда ажырасу санының төмендеуі байқалады, яғни 2019 жылы бұл көрсеткіш - 59 796 бірлікті құраса, 2022 жылы бұл көрсеткіш - 44 517 бірлікке дейін төмендеген.

¹ ҚР Президентінің 2016 жылғы 6 желтоқсандағы № 384 Жарлығы

² Қазақстан Республикасының Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы №247 Қаулысы

Отбасылық құндылықтарды одан әрі нығайту мақсатында Ақпарат және қоғамдық даму министрлігі *(бұдан әрі - Министрлік)* Цифрлық даму, инновациялар және аэроғарыш өнеркәсібі министрлігімен бірлесіп, ағымдағы жылғы қыркүйек айында некеге тұрған ерлі - зайыптылар үшін оң ықпалы бар отбасылық дәстүрлер мен рухани-адамгершілік құндылықтарды сақтау, отбасын жоспарлау және ерлер мен әйелдердің репродуктивті денсаулығын қорғау мәселелері бойынша некеге тұрған ерлі-зайыптылар үшін ақпараттық-түсіндіру іс-шараларының кешенін іске қосу жоспарлануда *(e - gov платформасындағы жадынама, офлайн және онлайн – форматтағы бейнероликтер, семинарлар мен тренингтер және басқа да шаралар)*.

Отбасылық-тұрмыстық зорлық-зомбылықтың профилактикасы саласында белгілі оң динамика байқалады.

Анықтама ретінде: Бас прокуратураның Құқықтық статистика және арнайы есепке алу комитетінің деректері негізінде 2022 жылдың қорытындысы бойынша республикада отбасылық-тұрмыстық салада 938 қылмыстық құқық бұзушылық (2021 жылы – 1043), 25 173 әкімшілік құқық бұзушылық (2021 жылы – 28 008) тіркелген.

Ағымдағы жылдың 1 шілдесінен бастап Қылмыстық кодекске және Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодекске енгізілген түзетулер күшіне енді. Заңнамаға енгізілген бұл өзгерістер куәгерлердің айғақтары мен бейнекамералардың жазбалары негізінде жәбірленушілердің мәлімдемесінсіз зорлық-зомбылық жасау фактісі бойынша Әкімшілік құқық бұзушылық туралы істерді қозғауға мүмкіндік береді, тараптардың қайта татуласу мүмкіндігін болдырмайды. Материалдық немесе өзге де тәуелділіктегі адамдарға қатысты тұрмыстық зорлық-зомбылық үшін қылмыстық және әкімшілік жауапкершілік күшейтілді.

Оқу-ағарту министрлігімен балаларды зорлық-зомбылықтан қорғау, суицидтің алдын алу, олардың құқықтары мен әл-ауқатын қамтамасыз ету жөніндегі 2023 – 2025 жылдарға арналған кешенді жоспары әзірленуде. Аталған құжаттың жобасы қазақстандық балалардың құқықтары мен мүдделерін қорғау, оларды зорлық-зомбылықтан қорғау, суицидтің алдын алу жөніндегі мемлекеттік саясаттың басым бағыттары бойынша мемлекеттік органдардың іс-әрекеттері мен шараларын қамтиды.

Бұдан басқа, Мемлекет басшысының тапсырмасын орындау шеңберінде Ақпарат және қоғамдық даму министрлігі Бас прокуратура және Ішкі істері министрлігімен бірлесіп, тұрмыстық зорлық-зомбылықтың алдын алу жөніндегі саясатты қайта қарау, әйелдер мен балалардың құқықтарын қорғау жөніндегі шараларды заңнамалық тұрғыдан күшейту, сондай-ақ отбасылық құндылықтарды ілгерілету жөніндегі кешенді жоспар әзірленуде. Заңнамалық өзгерістердің ішінде агрессорды зорлық-зомбылық объектісінен оқшаулауды, ашуды басқару бойынша міндетті психологиялық курстарды енгізуді, шалғайдағы елді мекендердегі құрбандарға көмек көрсету үшін мобильді топтардың мәртебесін нормативтік реттеу қарастырылуда.

Отбасы, әйелдер, балалар және жастар істері агенттігін құруға қатысты

Қазіргі уақытта Қазақстан Республикасының Үкіметі отбасыларды, әйелдерді, балалар мен жастарды қолдау бойынша жоспарлы жұмыс жүргізуде.

Орталық деңгейде мемлекеттік отбасылық және жастар саясатын іске асыру жөніндегі функциялар Министрліктің Жастар және отбасы істері комитетіне жүктелген. Комитет отбасы саясаты саласында мемлекеттік саясатты қалыптастыру бойынша жұмыс жүргізеді, мемлекеттік отбасы саясаты саласында салааралық үйлестіру; орталық, жергілікті атқарушы органдар мен өзге де субъектілердің отбасылық саясат мәселелері бойынша қызметін үйлестіру; отбасы саясаты саласындағы нормативтік құқықтық актілерге құқықтық мониторингті жүзеге асыру бойынша жұмыстарды жүзеге асырады.

Балалардың құқықтары мен әл-ауқатын қорғауға бағытталған түрлі бағдарламалық құжаттар білім беру саласында іске асырылатындығына байланысты *(мысалы, мектептердегі балалардың буллингке қарсы іс-қимыл шаралары)* Оқу-ағарту министрлігінде Балалардың құқықтарын қорғау комитеті *(бұдан әрі - БҚҚК)* жұмыс істейді, оның міндеттеріне бала құқықтарын қорғау саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру, балалардың құқықтары мен заңды мүдделерін қорғауды қамтамасыз ету, оларды кемсітуге жол бермеу және балалардың құқықтары мен заңды мүдделерінің негізгі кепілдіктерін нығайту, сондай-ақ бұзушылықтар болған жағдайда олардың құқықтарын қалпына келтіру кіреді.

БҚҚК білім беру саласында балалардың құқықтарының сақталуына мониторинг және бақылау жүргізіледі, оның ішінде ерте кезеңдерде бұзушылықтар мен проблемалар анықталады және оларды жою бойынша шаралар қабылданады, балаларды білім беру процесіне интеграциялау және т.б. қамтамасыз етіледі.

Сондай-ақ, Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі өз құзыреті шеңберінде азаматтарды әлеуметтік қорғау және арнаулы әлеуметтік қызметтер көрсету бойынша кешенді жұмыс жүргізуде.

Сіздің ұсыныстарыңызды ескере отырып, отбасы, әйелдер, балалар және жастар мәселелері жөніндегі бір уәкілетті органды нақтылау мәселесі пысықталуда. Егжей-тегжейлі қарастырып, шешім қабылданғаннан кейін қосымша ақпарат жолданатын болады.

Барлық көрсетілген бағыттар бойынша жұмыс жалғасуда және Үкіметтің тұрақты бақылауында.

Ә. Смайылов